

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНКЛЮЗИВНА ЛІТЕРАТУРА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Англійська мова та зарубіжна література
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Тичініна Альона Романівна – к.ф.н., доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286
Контактний тел.	+380992255201
E-mail:	a.tychinina@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7517
Консультації	За попередньою домовленістю

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова дисципліна «Інклюзивна література в освітньому процесі» призначена для підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Англійська мова та зарубіжна література» спеціальності «Середня освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Цей освітній компонент постає важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців – вчителів / викладачів англійської мови та зарубіжної літератури, оскільки дозволяє оволодіти новітніми методиками навчання такої літератури, що концептуалізує проблему інакшості та інклюзивності, забезпечуючи у такий спосіб професійну підготовку кваліфікованих, креативних та конкурентоспроможних спеціалістів у галузі загальної середньої освіти. Дисципліна актуалізує проблему інклюзивного виховання як педагогічно організованого процесу формування дитини як особистості, незалежно від рівня психофізичного розвитку, як неповторної людської індивідуальності в умовах інклюзивного суспільства, а також інклюзивної культури, що як ціннісна система, забезпечує виникнення у суспільстві атмосфери доброзичливості, безпеки та прийняття, яка б стимулювала людей до співпраці і взаємодопомоги, виховувала толерантне ставлення. Інклюзивна література спрямована на формування позитивного сприйняття осіб із інвалідністю та особистої різноманітності. Курс ґрунтується на вивченні зразків літератури, що інтерпретує особистісну інакшість, а також літератури, яка наративізує тексти про осіб з інвалідністю, формуючи у читачів адекватно позитивне сприйняття стану таких людей.

Мета – ознайомити магістрантів зі специфікою і презентативними зразками інклюзивної літератури (зарубіжної та української), шляхом аналізу поезики яких (сюжетів, образів, персонажів, мотивів, нарації, жанру) сформувані толерантне ставлення до різних соціальних груп, вирішувати складні соціальні питання,

здатність боротися зі стереотипами, враховувати специфіку інклюзивної культури в методиці викладання зарубіжної літератури у ЗЗСО, виховуючи в учнях повагу до прав кожної людини. Це постає аргументованими перевагами вивчення цієї вибіркової дисципліни.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ТРАДИЦІЙНИЙ / ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОЦЕС В КОНТЕКСТІ (С)ПРИЙНЯТТЯ ІНШОГО	
Тема 1	Традиційний та інклюзивний освітній процес. Поняття інклюзії. Інклюзивне виховання. Інклюзивна культура. Інакшість у мистецтві та літературі.
Тема 2	Специфіка та різновиди інклюзивної літератури в контексті антропології. Класифікаційні підходи до інклюзивної літератури. Всеукраїнський просвітницький проєкт «Інклюзивна література»
Тема 3	Дитяча інклюзивна література. Прочитання й обговорення текстів М. М'юлок «Маленький кульгавий принц»; Р. Елліотт «Просто тому що»; С. Черкасенко «Маленький горбань»; В. Надикто «Пригоди Даші й Тіні»; О. Осмолівська «Сонце в озері твоєму»; К. Єгорушкіна «Будиночок з води»; О. Драчківська «Зайчик-нестрибайчик та його смілива мама».
МОДУЛЬ 2. ПІДЛІТКОВА ІНКЛЮЗИВНА ЛІТЕРАТУРА	
Тема 4	Специфіка підліткової інклюзивної літератури. Підліткова література в контексті інклюзивної освіти.
Тема 5	Тематизація боротьби за життя у підлітковій літературі. Боротьба з хворобою. Прочитання й обговорення текстів: Р. Паласіо «Диво»; Ш. Дрейпер «За межею»; Е.В.Сігал «Історія одного кохання»; К. Бабкіна «Шапочка і кит». Боротьба з фобіями і страхами: Дж. Грін «Черепашки аж до низу».
Тема 6	Бути іншим. Соціалізація і самотність в інклюзивній літературі. Прийняття / неприйняття інакшого у соціумі. Толерантність / нетолерантність суспільства до «інших». Л. Ніцой «Дві бабуськи в незвичайній школі, або Скарб у візку»; А. Аудгільд Сульберг «Хто проти суперкрутих»; А. Геглунд «Про це говорять лише з кроликами»; О. Радущинська «Метелики в крижаних панцирах»; У. Старк «Чи вмієш ти свистати, Юганно?».
Тема 7	Інклюзивний персонаж як інакший / особливий / чужий. Прочитання й обговорення текстів: І. Акерлі «Ларс ЛОЛ»; М. Геддон «Загадковий нічний інцидент із собакою»; П. Муньос Райан «Відлуння».
Тема 8	Інклюзивна тематика у фантастичній літературі. Прочитання й обговорення текстів Ф. Бакман «Фристайлерка», Д. Корній «Гонимарник», «Зірка для тебе»; Дж. М.Кутзеє «Повільна людина»
МОДУЛЬ 3. ІНКЛЮЗИВНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ ЧИТАЧІВ	
Тема 9	Вектори інклюзивності у літературі для дорослих читачів. Питання

	нормального, аномального, ненормального, божевільного. Перепрочитання класики із фокусом на інклюзивність: Б.Брехт «Матінка Кураж та її діти»; С. Цвейг «Нетерпіння серця»; М.Матіос «Солодка Даруся»
Тема 10	«Жага до життя» в інклюзивній літературі: А.Бачинський «140 децибелів тиші»; Д. ван Ковеларт «Майже вільна»; А. Маршалл «Я вмію стрибати через калюжі».
Тема 11	Інклюзивний персонаж як конфокальний. Притчевість тексту Сйон «Дитя землі» та «особливий детектив» Р.Галбрейт «Корморан Страйк».
Тема 12	Зрозуміти іншого в листах: Г. В. Фрайгов «Любий Габріелю»; Е.-Е. Шмітт «Оскар і Рожева Пані».
Тема 13	Де ти зараз? Трансгресія світів в інклюзивній літературі: Ю. Гордер «У дзеркалі, у загадці»; Дж. Грін «Провина зірок».
Тема 14	Наративна поліфонія хвороби й неповносправності: Дж.Піколт «Крихка душа»; Д. Кіз «Квіти для Елджернона»; П.Коллінз «Навіть не помилка. Батьківська подорож у таємничу історію аутизму»
Тема 15	Проблематизація расової нерівності та інклюзивності у детективній матриці роману (Енджі Кім «Міракл-Крік»).

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

- *Інноваційні технології навчання:* модульне навчання, дистанційне навчання, контекстне навчання, імітаційне навчання, проблемне навчання.
- *Підходи до навчання:* діяльнісний, системний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, синергетичний.
- *Принципи навчання:* демократичності, добровільності, рівноправності, поваги до особистості при дотриманні окреслених норм (правил, вимог, обов'язків), ціннісних орієнтирів кожної зі сторін, що передбачає активну взаємодію у реалізації спільних освітніх завдань при відповідальності кожного за отримані результати.
  - *Методи навчання:*
    - словесні: навчальна лекція, бесіда, розповідь, пояснення, опрацювання дискусійних питань (метод визначення позиції, відстоювання заданої позиції, зміна позиції, порівняння альтернативних позицій, дискусія, дебати, диспути);
    - наочні: демонстрація, ілюстрація; дослід,
    - методи наукового пізнання: індукція, дедукція; традукція;
    - методи навчання за характером пізнавальної діяльності здобувачів освіти: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький;
      - активні методи: дидактичні ігри, аналіз конкретних ситуацій, вирішення проблемних завдань, мозкова атака, незавершені ідеї, case-метод).
      - кооперативні методи навчання: парне навчання, ротатійні трійки, карусель, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, коло ідей, акваріум, загальне коло, мозаїка, дерево рішень.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: формами поточного контролю є усна чи письмова відповідь студента, тестування, есе, творча робота, науковий проєкт.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання. Очікується, що здобувачі відвідають усі лекційні та семінарські заняття, виконуватимуть заплановані усні, письмові (онлайн) та творчі завдання. За умови відсутності через поважну причину студент матиме можливість індивідуально відпрацювати пропущене заняття (відповідно до графіку викладача). На всіх рівнях контролю результатів навчання принциповими постає дотримання норм академічної доброчесності.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets-koho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/plozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Без бар'єрів. URL: <https://bf.in.ua>
2. В Україні створять єдину базу інклюзивної літератури. URL: <https://podcaster.in.ua/v-ukrajini-stvoryat0-jedynu-bazu-inkluz/>
3. Вихід за межі: інклюзивна література як голос «іншого». URL: <http://www.ilnan.gov.ua/index.php/uk/konferentsii/item/1186-vykhid-za-mezhi-in-kluzivna-literatura-iak-holos-inshoho>
4. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavnyi-standart-bazovoi-serednoi-osviti>
5. Діти можуть дізнатися про аутизм з художньої літератури. URL: <https://naiu.org.ua/dity-mozhut-diznatysya-pro-autyzm-z-hudozhnoyi-literatury/>
6. Закон України Про загальну середню освіту. Стаття 161. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14#Text>
7. Інклюзивна література. База інклюзивних видань. URL: [ІНКЛЮЗИВНА ЛІТЕРАТУРА \(inclusivebooks.org\)](https://inclusivebooks.org)

8. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=інклюзивне%20навчання>
9. Інтернет-ресурс української інклюзивної літератури. INCLUSIVE Books. URL: [https:// inclusivebooks.org](https://inclusivebooks.org)
10. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) ООН; Конвенція від 13.12.2006. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14. квітня. 2021 р. № 366-р. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
13. Просто про інклюзивну освіту. URL: <https://mon.g>
14. Свій серед своїх: п'ять принципів інклюзивного суспільства. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/sviy-sered-svoyikh-pyat-pryntsypiv-inklyuzyvnoho-suspilstva>
15. Сходінки інклюзії. URL: http://inclusion.org.ua/wpcontent/uploads/2019/09/%D0%A1%D0%A5%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%9D%D0%9A%D0%98-%D0%86%D0%9D%D0%9A%D0%9B%D0%AE%D0%97%D0%86%D0%87_web.pdf
16. Disability Theory in Literary Analysis. URL: <https://cards.algoreducation.com/en/content/zC6MqX26/disability-theory-literary-analysis>

Детальна інформація щодо вивчення курсу «ІНКЛЮЗИВНА ЛІТЕРАТУРА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни <https://englishdept.chnu.edu.ua/osvitni-prohramy/opp-anhliiska-mova-ta-zarubizhna-literatura-druhoho-mahisterskoho-rivnia-za-spetsialnistiu-014-serednia-osvita/vybirkovi-dystsypliny-mahisterskoho-rivnia-za-spetsialnistiu-014-serednia-osvita/>